

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU I POSTIZBORNOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA-LOKALNI IZBORI 2020. GODINE **HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE BOSNE I HERCEGOVINE**

Broj: 03-07-6-714/21
Sarajevo, 10.01.2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS REVIZIJE.....	5
Predmet revizije.....	5
Cilj revizije.....	5
Obim revizije.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE.....	6
5.1 NALAZI.....	6
5.2 PREPORUKE.....	13

MIŠLJENJE

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine za 2020. godinu i to: godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih 2020. godine.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo izvršili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garanciju da je stranka postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom finansijskih izvještaja za 2020. godinu, utvrđeno je da je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 6. stav (2), člana 8. stav (4), člana 11. i člana 12. Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbe člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaji ukazuju da je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine u 2020. godini postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, i to: godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih 2020. godine.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine se finansirala iz sljedećih izvora¹:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	110.407,19	5,66
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	98.691,92	5,06
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	21.200,00	1,09
4.	Prihodi od imovine (3-c)	73,85	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	19.693,87	1,01
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	1.684.144,06	86,37
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	1.934.210,89	99,20
II	Ostali prihodi i drugo	15.638,27	0,80
	Izvori finansiranja (I+II)	1.949.849,16	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 2.329.079,98 KM².

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine. Skraćeni naziv stranke je HDZ BiH.

Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je, rješenjem broj: R-I-23/90 od 06.09.1990. godine, upisana u registar Višeg suda u Sarajevu. Politička stranka je 2001. godine promijenila sjedište, pa je Rješenjem broj: R-1/2001 od 03.09.2001. godine, te izmjenama od 26.02.2002. godine, 28.05.2003. godine i 23.06.2005. godine i rješenjem broj: R/1-09 od 01.10.2009. godine upisana promjena podataka u registru političkih stranaka kod Općinskog suda u Mostaru. Rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj: R/2-09 od 08.07.2009. godine u registar su upisane promjene Statuta stranke i promjene podataka u registru političkih stranaka.

Sjedište političke stranke je u Mostaru, ulica Kneza Domagoja bb.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Dragan Čović, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2020. godinu je Marica Jurić.

¹ Podaci iz korigovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu.

² Podaci iz korigovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, organizacionu strukturu Hrvatske demokratske zajednice BiH čine:

- Središnjica Mostar,
- 9 kantonalnih/županijskih odbora,
- 6 gradskih odbora,
- 57 općinskih odbora,
- Zajednica žena „Kraljica Katarina Kosača“ i
- Odbor za Distrikt Brčko.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine za 2020. godinu i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih 2020. godine, i to sljedećih organizacionih dijelova:

- Središnjica Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine,
- Odbor Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine za Brčko Distrikt BiH i
- Općinski odbor Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine Bugojno.

Cilj revizije je da se na osnovu provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH.

Obim revizije finansijskih izvještaja Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine obuhvata kontrolu finansijske dokumentacije i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge pravnih lica, prihode iz budžeta i troškove izborne kampanje.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju obavila je reviziju i pregled finansijskih izvještaja Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine u periodu od 2004. do 2019. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim programom utroška sredstava, da sve dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun središnjeg ureda stranke, da vodi pravilne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama, odnosno da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da u finansijskom izvještaju iskaže sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa strankom ili su pod njenom kontrolom. Takođe je preporučeno da uvede obavezu vođenja blagajničkih izvještaja na dnevnom nivou uz obavezne priloge, i da poštuje i druge propise, prevashodno poreske, iz kojih proističu dodatne obaveze i troškovi.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu, utvrđeno je da Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine nije ispoštovala sve preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine prekršila je odredbe člana 4. stav (1)³ Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Politička stranka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu iskazala je rashode u ukupnom iznosu od 2.328.847,30 KM.

Uvidom u Rebalans programa utroška sredstava za 2020. godinu, koji je usvojen Odlukom Predsjedništva HDZ BiH o usvajanju rebalansa finansijskog plana za 2020. godinu broj: I-01-57-1/20 od 04.09.2020. godinu, utvrđeno je da je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine planirala rashode u ukupnom iznosu od 2.428.500,00 KM.

Pregledom finansijskog izvještaja i finansijske dokumentacije, utvrđeno je da je politička stranka sredstva utrošila mimo svog finansijskog plana rashoda, odnosno Rebalansa programa utroška sredstava za 2020. godinu, kako slijedi:

- Stranka je *Troškove reklame i reprezentacije* prekoračila za 29.756,66 KM. U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je *Troškove reklame i propagande* iskazala u iznosu od 38.636,14 KM, a *Troškove reprezentacije* u iznosu od 141.120,52 KM, odnosno ukupno 179.756,66 KM. U Programu utroška sredstava stranka je *Troškove reklame i reprezentacije* planirala u iznosu od 150.000,00 KM.;
- U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala *Telefonske troškove i ptt usluge* u iznosu od 67.396,15 KM, što je za 11.396,15 KM više u odnosu na planirana sredstva. U Programu utroška sredstava za 2020. godinu stranka je *Telefonske troškove i ptt usluge* planirala u iznosu od 56.000,00 KM.;
- Stranka je planirane *Komunalne i ostale usluge* prekoračila za 10.079,54 KM. U Programu utroška sredstava stranka je *Komunalne i ostale usluge* planirala u iznosu od 57.000,00 KM, dok je iste ostvarila u iznosu od 94.702,72 KM. Naime, stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala *Komunalne usluge* u iznosu od 11.946,43 KM, *Troškove usluga* u iznosu od 48.726,19 KM i *Utrošenu vodu* u iznosu od 6.406,99 KM, odnosno ukupno 67.079,54 KM.;
- U Programu utroška sredstava stranka je planirala *Troškove kampanje za Lokalne izbore* u iznosu od 400.000,00 KM. U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je *Troškove kampanje u obrascu 4.2* iskazala u iznosu od 406.240,68 KM, što je za 6.240,68 KM više od planiranog iznosa.;
- Stranka je planirane *Ostale rashode* prekoračila za 150,41 KM. U Programu utroška sredstava stranka je *Ostale rashode* planirala u iznosu od 20.000,00 KM, dok je iste ostvarila u iznosu od 20.150,54 KM.

S obzirom da je stranka finansijska sredstva u iznosu od 57.623,44 KM utrošila mimo utvrđenog Rebalansa programa utroška sredstava za 2020. godinu, prekršila je odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine prekršila je odredbe člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prilozi pravnih lica „Arh Concept” d.o.o. Mostar u iznosu od 500,00 KM, „Autotransport” d.o.o. Ljubuški u iznosu od 1.000,00 KM i UTD ”Turist 98” d.o.o. Jajce u iznosu od 1.500,00 KM nisu uplaćeni na transakcijski račun Središnjice stranke, što je suprotno odredbama člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

³ Prema odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) navedenog Zakona stranka može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

c) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine prekršila je odredbe člana 8. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu obavljene revizije finansijskih izvještaja utvrđeno je da je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine primila priloge pravnih lica koja su u toku 2020. godine imala zaključene ugovore o javnim nabavkama radova, usluga i roba sa organima izvršne vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini čija je vrijednost veća od 10.000,00 KM, što je suprotno odredbama člana 8. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine primila je prilog pravnog lica „ARH Concept“ d.o.o. Mostar u iznosu od 500,00 KM.
Prema podacima koje je dostavila Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona, pravno lice „ARH Concept“ d.o.o. Mostar je imalo zaključen Ugovor sa Vladom Hercegovačko-neretvanskog kantona o izradi idejnog rješenja i glavnog projekta prilagodbe hotela „Ero“ Mostar za smještaj kantonalnih tijela i organa Kantonalne uprave Hercegovačko-neretvanskog kantona u ukupnoj vrijednosti od 165.134,97 KM.
- Stranka je primila prilog pravnog lica „Sigma-SK“ d.o.o. Zenica u iznosu od 1.000,00 KM.
Uvidom u podatke koje su dostavio Grad Zenica utvrđeno je da pravno lice „Sigma-SK“ d.o.o. Zenica u toku 2020. godine imao dva zaključena ugovora sa Gradom Zenica o izvođenju radova na regulaciji vodotoka i izgradnji kanalizacije u vrijednosti od 117.000,00 KM, odnosno 56.043,00 KM. Pravno lice „Sigma-SK“ d.o.o. Zenica je u toku 2020. godine sa Općinom Kreševo imalo zaključen Ugovor o nabavci radova ukupne vrijednosti od 72.540,00 KM, dok je sa Općinom Vitez imalo četiri zaključena ugovora o nabavci radova čije su vrijednosti veće od 10.000,00 KM. Isto tako, pravno lice „Sigma-SK“ d.o.o. Zenica je imalo zaključene ugovore o javnim nabavkama radova sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvom unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona čije su vrijednosti veće od 10.000,00 KM.
- U toku 2020. godine Veterinarska stanica Fauna je dala prilog Hrvatskoj demokratskoj zajednici Bosne i Hercegovine u iznosu od 200,00 KM.
Pravno lice Veterinarska stanica Fauna je u toku 2020. godine sa Općinom Vitez imalo zaključen Okvirni sporazum u vrijednosti od 30.000,00 KM.
- Politička stranka je primila prilog pravnog lica „Bossil“ d.o.o. Vitez u iznosu od 3.000,00 KM.
Prema podacima koje je dostavila Općina Vitez, pravno lice „Bossil“ d.o.o. Vitez je sa ovom općinom u toku 2020. godine imalo pet zaključenih ugovora čije su vrijednosti veće od 10.000,00 KM.
- U toku 2020. godine pravno lice „Tipkop“ d.o.o. Vitez dalo je prilog stranci u iznosu od 300,00 KM. Općina Busovača je u toku 2020. godine sa pravnim licem „Tipkop“ d.o.o. Vitez imala zaključen Ugovor o kupoprodaji betona i pijeska u vrijednosti od 57.798,00 KM.

d) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine prekršila je odredbe člana 11. i člana 12. Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

Revizijom finansijskih izvještaja utvrđeno je da Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine nije u poslovnim knjigama uspostavila pravilne i potpune evidencije o novčanim sredstvima, prihodima, rashodima i obavezama, te obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu nije popunila u skladu sa odredbama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih („Službeni glasnik BiH“ br. 96/13 i 89/16)-u daljem tekstu: Pravilnik, čime su prekršene odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju prihode Središnjice stranke iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine iskazala u iznosu od 331.134,89 KM.

Kontrolom iskazanog prihoda utvrđeno je da je u toku 2020. godine iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine na račun Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine uplaćeno ukupno 345.054,27 KM, od čega su na račun Hrvatske kršćanske demokratske unije BiH uplaćena sredstva u iznosu od 13.919,38 KM, odnosno Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine ostvarila je prihode iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 331.134,89 KM.

Međutim, uvidom u poslovne knjige Središnjice stranke, utvrđeno je da je stranka u svojim poslovnim knjigama na kontu 41101-*prihodi iz budžeta Federacije BiH* (OJ: HDZ BiH Središnjica) iskazala prihode iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 390.473,65 KM. Stranka je sredstva isplaćena Hrvatskoj kršćanskoj demokratskoj uniji BiH u ukupnom iznosu od 13.919,38 KM evidentirala na dugovnoj strani konta 41101-*prihodi iz budžeta Federacije BiH* (OJ: HKDU BiH Mostar). Na isti način, stranka je evidentirala i prenos sredstava nižim organizacionim dijelovima stranke u ukupnom iznosu od 31.500,00 KM, tj. na dugovnoj strani konta 41101-*prihodi iz budžeta Federacije BiH* pojedinačno po organizacionim jedinicama (OJ: organizacioni dijelovi GO Bihać, ŽO Soli Tuzla, OO Jajce, OO Bosansko Grahovo, OO Glamoč, OO Drvar, OO Novo Sarajevo i Središnjica-račun za izbornu kampanju).

Smatramo da stranka prenos sredstava Hrvatskoj kršćanskoj demokratskoj uniji BiH i nižim organizacionim dijelovima političke stranke nije trebala evidentirati na dugovnoj strani konta 41101-*prihodi iz budžeta Federacije BiH* (OJ: HKDU BiH Mostar i organizacioni dijelovi GO Bihać, ŽO Soli Tuzla, OO Jajce, OO Bosansko Grahovo, OO Glamoč, OO Drvar, OO Novo Sarajevo i Središnjica-račun za izbornu kampanju) jer nije riječ o prenosu prihoda po obračunu rezultata, već o prenosu sredstava drugoj političkoj stranci, odnosno internom prenosu.

- (2) Uvidom u analitičke kartice OO Bugojno utvrđeno je da je OO Bugojno izvršio obračun rezultata na datum 30.06.2020. godine i prenos prihoda i rashoda na analitičkim karticama. Nakon obračuna, OO Bugojno nije izvršio storniranje knjiženja rezultata na dan 30.06.2020. godine na uobičajen način (u minusu na dugovnoj strani prihoda, odnosno u minusu na potražnoj strani rashoda), već je uvećao potražnu stranu prihoda, odnosno dugovnu stranu rashoda.

Na kraju poslovne godine, izvršen je obračun na dan 31.12.2020. godine, te je na analitičkoj kartici konta 411200-*prihodi iz budžeta općina* na dan 31.12.2020. godine iskazan prihod u ukupnom iznosu od 18.600,00 KM, od čega se 1.000,00 KM odnosilo na interni prenos sredstava. Prema podacima sa transakcijskog računa i blagajne OO Bugojno utvrđeno je da je ovaj odbor u toku 2020. godine ostvario prihode iz budžeta Općine Bugojno u ukupnom iznosu od 12.100,000 KM, prihode iz budžeta BiH u iznosu od 250,00 KM, te prihode od članarine u iznosu od 120,00 KM.

Navedeno ukazuje da poslovne knjige OO Bugojno nisu vođene na pravilan način, kao i da u skladu sa odredbama člana 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka nisu uspostavljene adekvatne interne kontrole nad nižim organizacionim dijelovima političke stranke radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda.

- (3) Stranka je u korigovanom obrascu 3-e (nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obavezu da plati) godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu iskazala nenovčanu donaciju po osnovu besplatnog korištenja jumbo plakata u iznosu od 819,00 KM, ali ista nije evidentirana u poslovnim knjigama.

- (4) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je u obrascu 3-a (prilozi fizičkih lica) godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu za OO Vitez, koji je dostavila 31.03.2021. godine, navela da je ovaj odbor primio priloge fizičkih lica u ukupnom iznosu od 6.550,00 KM, od čega: priloge čija je vrijednost niža od 100,00 KM u iznosu od 2.800,00 KM i priloge čije je vrijednost veća od 100,00 KM u iznosu od 3.750,00 KM.

U preliminarnom izvještaju o reviziji je utvrđeno da su na transakcijski račun Središnjice broj: 3381002201525796 uplaćeni prilozi fizičkih lica-donatora OO Vitez u ukupnom iznosu od 3.750,00 KM, dok za sredstva uplaćena u iznosu od 2.800,00 KM stranka nije dostavila dokumentaciju.

Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je, zatim, Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine, dana 26.09.2022. godine, dostavila korigovani obrazac 3-a (prilozi fizičkih lica) za OO Vitez u kojem je navela da je ovaj odbor primio priloge fizičkih lica u ukupnom iznosu od 3.750,00 KM, te je korigovala brojeve potvrda u obrascu. Takođe, stranka je umanjila prihode po osnovu priloga fizičkih lica za 2.800,00 KM ali nije dostavila dokaze na osnovu kojih bi se utvrdilo da nije primila priloge niže od 100,00 KM.

Stranka je uz primjedbe na preliminarni izvještaj o reviziji dostavila i kopiju izdatih potvrda o primljenim priložima fizičkih lica-donatora OO Vitez, te je utvrđeno je da brojevi potvrda ne odgovaraju brojevima potvrda koje je stranka ranije dostavila u dodatnoj dokumentaciji.

Činjenica da je stranka korigovala obrazac 3-a, a da nije dostavila dokaze o izmjenama, te da je korigovala brojeve potvrda na već izdatim potvrdama, kao i da nije obezbijeden kontinuitet brojeva potvrda, ukazuje da stranka nije poštovala odredbe člana 6. Pravilnika, te se ne može potvrditi koliko su iznosili prihodi stranke. Ovome u prilog ide i činjenica da je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine u Bilansu uspjeha za period 01.01.-31.12.2020. godine, koji je dostavila Finansijsko informatičkoj agenciji-Poslovnoj jedinici Mostar, iskazala ukupne prihode stranke u iznosu od 1.952.095,00 KM, u kojem su bili uključeni i prilozi OO Vitez niži od 100,00 KM, a koje je stranka isključila iz korigovanog finansijskog izvještaja.

(5) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine nije u obrascu 3-f (prihodi iz budžeta) iskazala tačne podatke o prihodima ostvarenim iz budžeta, čime je prekršila odredbe člana 13. i 19. Pravilnika.

- U korigovanom obrascu 3-f iskazani su prihodi Općinskog odbora Bugojno iz budžeta Općine Bugojno u ukupnom iznosu od 12.100,00 KM i budžeta Federacije BiH u iznosu od 250,00 KM. Kontrolom izvoda sa transakcijskih računa Općinskog odbora Bugojno utvrđeno je da je Općina Bugojno stranci uplatila ukupno 12.100,00 KM, dok je 250,00 KM uplaćeno iz budžeta Bosne i Hercegovine.⁴

- Stranka u obrascu 3-f nije iskazala prihode iz budžeta Opštine Prnjavor. Uvidom u izvode sa transakcijskog računa broj: 3381302270968081 kod UniCredit banke utvrđeno je da su stranci uplaćena sredstva iz budžeta Opštine Prnjavor u iznosu od 90,00 KM.

- Kontrolom prihoda iz budžeta Grada Živinice, utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu evidentirala i prihode iz budžeta Grada Živinice iz 2019. godine u iznosu od 2.274,20 KM, što ukazuje da nije vodila pravilne evidencije o svojim prihodima.

Uvidom u analitičku karticu prihoda iz budžeta i podatke koje je dostavio Grad Živinice, utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama za 2020. godinu evidentirala prihode iz budžeta Grada Živinice za 2019. godinu u iznosu od 2.274,20 KM, te promet na transakcijskom računu GO Živinice broj: 1321100309934694 kod NLB banke na dan 31.12.2019. godine⁵.

(6) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine nije u godišnjem finansijskom izvještaju pravilno iskazala troškove, te je pojedine troškove nastale ranijih godina evidentirala kao troškove tekućeg perioda, čime je prekršila računovodstvene propise i odredbe člana 7. stav (2), 21, 22. i 23. Pravilnika.

⁴ Izvod br 41 sa transakcijskog računa broj: 3384002200007305.

⁵ Izvod br 43.

-Podaci o troškovima koje je stranka iskazala u obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi) Središnjice ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga Središnjice. Naime, podaci za deset vrsta troškova koje je stranka iskazala u obrascu 4.1, između kojih su, troškovi kancelarijskog materijala, troškovi goriva i maziva, troškovi ostalog materijala i troškovi održavanja opreme ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga.

-Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je u godišnjem finansijskom izvještaju troškove izborne kampanje po osnovu korištenja dvije površine jumbo plakata u Livnu iskazala u manjem iznosu za 819,00 KM u odnosu na ostvarene.

Gradski odbor Livno je iznajmio površine jumbo plakata u periodu od 15.10. do 15.11.2020. godine, na sedam lokacija, od kojih za dvije nije imao obavezu da plati najam. Prema Izjavi-potvrdi br. 11/20, vrijednost doniranih površina je iznosila 819,00 KM.

-Stranka je troškove oglašavanja putem Facebook u iznosu od 57,32 KM koje je platila putem transakcijskog računa broj: 3381302271583352 kod UniCredit bank d.d. umjesto na obrascu 4.2 (troškovi propagande) iskazala u obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i ostali rashodi) godišnjeg finansijskog izvještaja.

-Uvidom u poslovne knjige i račune za telekomunikacione usluge Središnjice, utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama račun JP „Hrvatske telekomunikacije” d.d. Mostar za korištenje eronet usluga za 12/20 u iznosu od 131,94 KM evidentirala u iznosu od 191,94 KM, tj. u većem iznosu za 60,00 KM.

-OO HDZ BiH Bugojno je izvršio isplate novčane pomoći članstvu i stanovništvu u ukupnom iznosu od 2.000,00 KM. Kontrolom dokumentacije o isplatama utvrđeno je da je ovaj odbor isplatio jednokratne pomoći za četiri lica u iznosima od 200,00 KM do 250,00 KM. Uvidom u poslovne knjige utvrđeno je da na isplate fizičkim licima, koje imaju karakter ličnih primanja, nije obračunat niti plaćen porez na dohodak.

-Uvidom u poslovne knjige koje vodi Odbor stranke u Brčko distriktu BiH utvrđeno je da je stranka troškove zakupa sale za održavanja sastanaka po odobrenjima HKD Napredak knjižila na tri različita konta, kao materijalni trošak, troškove montaže i održavanja bilborda i kao trošak najma dvorane za predizborni skup.

Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju razdvojila troškove zakupa sala za predizborne skupove od redovnih troškova sala za održavanje sastanaka, što je trebala uraditi i u poslovnim knjigama, tj. u okviru konta troškova zakupa sala je trebala analitički evidentirati troškove zakupa sala za održavanje sastanaka i troškove zakupa sala za predizborne skupove.

-Kontrolom ostalih rashoda utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama evidentirala rashode iz ranijih godina u iznosu od 5.511,09 KM, a po osnovu Rješenja Općinskog suda u Visokom o izvršenju, broj: 41 O Ip 080376 19 Ip od 09.10.2019. godine.

Prema raspoloživoj dokumentaciji, Javno komunalno preduzeće d.o.o. Vareš pokrenulo je postupak izvršenja novčanog potraživanja pljenidbom sredstava na računu stranke za obaveze OO HDZ BiH Vareš prema ovom preduzeću, a po osnovu neplaćenih komunalnih usluga u periodu od 2015. do 15.06.2019. godine. Sredstva su naplaćena sa transakcijskog računa Središnjice stranke dana 29.11.2019. godine, kako slijedi: 3.736,64 KM za glavnice, 1.289,26 KM za zatezne kamate, te 485,19 KM za troškove prinudne naplate (sudski postupak). Stranka je u poslovnim knjigama za 2019. godinu evidentirala isplatu sredstava u iznosu od 5.511,09 KM na kontu potraživanja, te je u 2020. godinu za taj iznos teretila konto ostalih rashoda.

Pored navedenog, kontrolom troškova najma opreme koje je iskazala Središnjica stranke, utvrđeno je da je dobavljač „Videoton” d.o.o. Mostar dana 14.01.2020. godine izdao račun broj: 07/20 u

iznosu od 351,00 KM, kojim je stranci fakturisao najam opreme i ozvučenja u velikoj dvorani Zgrade HDZ BiH u Mostaru dana 26.09.2019. godine.

Navedeno ukazuje da stranka nije uspostavila potpune i pravovremene evidencije o svojim rashodima i obavezama, što za rezultat ima pogrešno iskazane rashode u godišnjem finansijskom izvještaju.

-Uvidom u dokumentaciju koja je predočena u postupku revizije finansijskih izvještaja utvrđeno je da je stranka u toku 2020. godine obračunala obaveze po osnovu doprinosa za PIO/MIO u iznosu od 13.004,44 KM za jedno lice⁶ koje je prema podacima iz odluke bila zaposlenica Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine, a za koje nisu plaćeni doprinosi.

Činjenica da stranka u svojim poslovnim knjigama nije imala evidencije o obavezama po navedenom osnovu, kao i da je na kontu troškova bruto plata iz ranijih godina evidentirala troškove u iznosu od 15.332,90 KM, ukazuje da troškovi nisu evidentirani u momentu kada su i nastali, odnosno da stranka nema potpune evidencije o svojim obavezama.

- (7) Podaci koje je stranka iskazala u obrascu 2-1 o prometu koji je Središnjica ostvarila putem blagajne ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga.

Stranka je u obrascu 2-1 iskazala sljedeće podatke o stanju i prometu putem blagajne: početno stanje u iznosu od 2.325,36 KM, ukupan promet ulaza u iznosu od 57.620,00 KM, ukupan promet izlaza u iznosu od 58.598,07 KM i stanje na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 1.347,29 KM. Stranka je u poslovnim knjigama evidentirala početno stanje u iznosu od 2.325,36 KM, ukupan promet ulaza u iznosu od 58.170,00 KM, ukupan promet izlaza u iznosu od 59.148,07 KM i stanje na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 1.347,29 KM, što odgovara podacima iz blagajničkih izvještaja.

- Kontrolom blagajne Centrale i odbora stranke u Brčko distriktu BiH utvrđeno je da blagajnički izvještaji nisu vođeni na dnevnom nivou. Takođe, uvidom u dokumentaciju o blagajničkom poslovanju odbora u Brčko distriktu BiH, koja je predočena u toku obavljanja revizije, utvrđeno je da nalozi naplate nisu potpisani od strane uplatioca sredstava, te da na nalogima isplate nije naveden primalac sredstava, već je navedeno da su u prilogu računi.

- (8) Uvidom u finansijsku dokumentaciju političke stranke i knjigovodstvene isprave utvrđeni su nedostaci kod dijela računa dobavljača koji su knjigovodstvene isprave o nastalim poslovnim događajima, dok je neke troškove stranka evidentirala na osnovu predračuna. Takođe, utvrđeno je da računi nisu ovjereni za knjiženje i plaćanje⁷, niti je pisanim aktom uređen način trošenja finansijskih sredstava stranke.

U skladu sa računovodstvenim propisima, knjigovodstvena isprava mora biti potpuna, istinita, računski tačna i uredna, sačinjena tako da omogućava potpun uvid u vjerodostojnost dokumenta. Sadržaj knjigovodstvene isprave mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i obim nastale promjene (kupovina, količina, cijena, ukupan iznos), karakter poslovne promjene u knjigovodstveno-tehničkom smislu, tehnička obilježja i sl.

-Troškove izborne kampanje u iznosu od 26.076,96 KM stranka je u poslovnim knjigama evidentirala na osnovu predračuna: predračuna pravnog lica „Inter connect“ d.o.o. Mostar br. 10-2020-10 od 12.10.2020. godine na iznos od 2.840,76 KM; predračuna pravnog lica „Outdoor media“ d.o.o. Kiseljak br. 0005-20-G od 01.10.2020. godine na iznos od 11.349,00 KM, br. 0006-20-G od 13.10.2020. godine na iznos od 1.146,60 KM, br. 0008-20-G od 14.10.2020. godine na iznos od 1.368,90 KM i br. 0009-20-G od 16.10.2020. godine na iznos od 1.053,00 KM; predračuna pravnog lica „Atelier Jukić“ d.o.o. Posušje br. 20/462 od 27.10.2020. godine na iznos

⁶ Sredstva u iznosu od 13.004,44 KM su uplaćena Federalnom zavodu PIO/MIO za doprinose obračunate za Danicu Ferjančić po osnovu doprinosa za period 01.01.2001.-31.12.2008. godine.

⁷ Izuzetak su računi koje je isplaćivala središnjica stranke putem blagajne, koji su ovjereni potpisom za isplatu.

od 1.544,40 KM; i predračuna pravnog lica „Metromedia“ d.o.o. Sarajevo br. 738/20 od 21.09.2020. godine na iznos od 1.404,00 KM.

-Stranka je evidentirala troškove oglašavanja po predračunu pravnog lica „Creative“ d.o.o. Busovača br. 09/2020 od 24.09.2020. godine na iznos od 1.193,40 KM, te po predračunima istog broja i datuma, br. 04/2020 od 27.08.2020. godine, na iznos od 3.931,20 KM, odnosno 245,70 KM.

(9) Stranka u postizbornom finansijskom izvještaju nije iskazala sve troškove predizborne kampanje po osnovu zakupa jumbo plakata, čime je prekršila odredbe člana 12. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka, člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i odredbe Pravilnika o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH” broj: 10/18).

(10) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine nije u godišnjem finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama pravilno iskazala obaveze prema dobavljačima, te je u obrascu 5 navela pogrešan datum obaveze i interne obaveze između organizacionih dijelova stranke, čime je prekršila odredbe člana 24. Pravilnika.

- Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema dobavljaču „HT Eronet“ u iznosu od 262,20 KM. Uvidom u Izvod otvorenih stavki na dan 31.12.2020. godine, utvrđeno je da obaveze stranke prema pravnom licu JP „Hrvatske telekomunikacije” d.d. Mostar za korištenje eronet usluga iznose 202,20 KM.

- Prema podacima iz Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2020. godine, stranka prema pravnom licu „Lukas Nakić“ d.o.o. Široki Brijeg ima obaveze u iznosu od 1.935,24 KM. Stranka je u obrascu 5 (obaveze) iskazala obaveze u iznosu od 1.742,07 KM, te je osporila stanje obaveze po Izvodu otvorenih stavki za 193,16 KM.

- Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je u obrascu 5 iskazala obaveze prema dobavljaču „Hercegovina vino“ d.o.o. Mostar u iznosu od 9.142,26 KM, što ne odgovara podacima koje je dostavio dobavljač. Prema podacima iz Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2020. godine, obaveze stranke prema pravnom licu „Hercegovina vino“ d.o.o. Mostar na dan 31.12.2020. godine iznose 7.696,26 KM.

- Stranka je u obrascu 5 iskazala obaveze GO Zenica prema HKD Napredak Zenica u iznosu od 7.800,00 KM. Prema podacima iz Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2020. godine, obaveze stranke prema pravnom licu HKD Napredak Zenica na dan 31.12.2020. godine iznose 11.956,96 KM.

- Uvidom u obrazac 5.2 (ostale obaveze) utvrđeno je da je stranka u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala i interne obaveze između odbora. Naime, stranka je iskazala obaveze GO Banja Luka prema OO Kotor Varoš u iznosu od 2.023,77 KM i obaveze OO Bugojno prema Središnjici stranke u iznosu od 660,00 KM.

Stranka interne obaveze između odbora nije trebala iskazati u godišnjem finansijskom izvještaju jer se istom iskazuju obaveze stranke prema povjericima stranke na određeni dan, a ne interne obaveze između odbora stranke.

Pored navedenog, utvrđeno da je stranka u finansijskom izvještaju navela da Odbor stranke za Brčko Distrikt BiH ima obaveze po osnovu gotovinskih isplata u iznosu od 109,46 KM, dok je uvidom u poslovne knjige ovog odbora utvrđeno da se navedene obaveze odnose na obaveze ovog odbora za poreze i takse.

- Stranka je u obrascu 5 kao datum obaveze navela 31.01.2021. godine, iako je iskazala svoje obaveze na dan 31.12.2020. godine, tj. stranka je u izvještaju kao datum obaveze trebala navesti krajnji datum izvještaja 31.12.2020. godine.

- (11) Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je u skladu sa odredbom člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka imala obavezu da u godišnji finansijski izvještaj uključi sve koristi ostvarene od aktivnosti udruženja „Hrvatski narodni sabor Bosne i Hercegovine“, koje je povezano sa političkom strankom, jer je stranka članica ovog udruženja.

e) Namjenski račun za finansiranje kampanje tokom Lokalnih izbora 2020. godine.

Kao transakcijski račun koji je, u skladu sa odredbama člana 4.4 stav (1) Izbornog zakona BiH, bila obavezna otvoriti i namjenski koristiti za finansiranje izborne kampanje, stranka je prijavila transakcijski račun stranke broj: 3381302270968081 kod „UniCredit bank“ dd.

Revizijom finansijskih izvještaja utvrđeno je da je stranka troškove oglašavanja putem Facebook-a u iznosu od 57,32 KM umjesto sa računa za finansiranje kampanje, platila putem transakcijskog računa broj: 3381302271583352 kod UniCredit bank d.d.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM⁸ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH. Prema podacima Centralne izborne komisije BiH stranka je u svrhu izborne kampanje za Lokalne izbore održane u novembru 2020. godine mogla da potroši sredstva u iznosu od 688.098,20 KM, a za Lokalne izbore održane u Mostaru u decembru 2020. godine 30.259,20 KM.

Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je u godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu iskazala troškove izborne kampanje u iznosu od 406.240,68 KM⁹.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Hrvatskoj demokratskoj zajednici Bosne i Hercegovine da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- ***da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim programom utroška sredstava,***
- ***da se u skladu sa odredbom člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, priloži uplaćuju na račun centrale stranke,***
- ***da se ne finansira iz zabranjenih izvora,***
- ***da u skladu sa odredbama člana 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka uspostavi interne finansijske kontrole nad nižim organizacionim dijelovima političke stranke radi sprečavanja pogrešnog evidentiranja prihoda i rashoda,***
- ***da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da vodi pravilne i potpune evidencije o novčanim sredstvima, приходima, rashodima i obavezama,***
- ***da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i Pravilnikom o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima političkih stranaka,***
- ***da u finansijskom izvještaju iskaže sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa strankom ili su pod njenom kontrolom i***

⁸ Član 15.10 stav 2. Izbornog zakona BiH propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

⁹ Troškovi izborne kampanje nisu konačni jer stranka nije iskazala troškove iznajmljivanja lokacija za postavljanje jumbo plakata, te je troškove Facebook oglašavanja iskazala u obrascu 4.1 godišnjeg finansijskog izvještaja.

- *da postupa u skladu sa podzakonskim aktima koje donosi Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.*

Takođe se preporučuje:

- *da sačinjava potvrde u skladu sa članom 6. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka,*
- *da uvede obavezu vođenja blagajničkih izvještaja na dnevnom nivou uz obavezne priloge, i*
- *da poštuje i druge propise, prevashodno poreske, iz kojih proističu dodatne obaveze i troškovi.*

KOMENTAR:

Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je dostavila primjedbe na nalaze utvrđene u Preliminarnom izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i postizbornog finansijskog izvještaja - Lokalni izbori 2020. godine. Uz očitovanje stranka je dostavila i korigovane obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, čime je djelimično otklonila nedostatke u popunjavanju finansijskog izvještaja.

Stranka je u svom očitovanju osporila nalaze u kojim je naveden ukupan iznos planiranih rashoda i trošenje sredstava mimo finansijskog plana po pojedinačnim vrstama troška, te je dostavila Program utroška sredstava za 2020. godinu, koji je Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine dostavljen uz godišnji finansijski izvještaj za 2019. godinu. Međutim, Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine je u toku obavljanja revizije finansijskih izvještaja predočila da je Odlukom Predsjedništva HDZ BiH broj: I-01-57-1/20 od 04.09.2020. godinu usvojen Rebalans programa utroška sredstava za 2020. godinu kojim su planirani rashodi u ukupnom iznosu od 2.428.500,00 KM, što je Služba za reviziju i prihvatila. Rebalans programa utroška sredstava za 2020. godinu je Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine dostavljen i uz godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu.

Služba za reviziju je uzela u obzir nove revizijske dokaze koje je politička stranka dostavila, uvažila argumentovane primjedbe stranke i u skladu s time korigovala nalaze revizije iz preliminarnog revizijskog izvještaja.

Zahvaljujemo se ovlaštenoj osobi za finansijske izvještaje i zaposlenim u finansijama Središnjice Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine na dobroj i korektnoj saradnji tokom obavljanja revizije.

Šef Odsjeka za revizijske poslove, revizor

Sanja Tošović

Šef Službe za reviziju

Mr. sc Hasida Gušić